

# Принципи, обхват и граници на институционалната компетентност в Решение на Съда на Европейския съюз по Дело C-252/21 Meta Platforms and Others (conditions générales d'utilisation d'un réseau social) срещу Bundeskartellamt

---

Principles, Scope and Limits of Institutional Competence in the Judgment of the Court of Justice of the European Union in Case C-252/21, Meta Platforms and Others (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social) v. Bundeskartellamt

**Антица Генева<sup>1</sup>**

## SUMMARY

This analysis examines a judgment of the Grand Chamber of the Court of Justice of the European Union (CJEU) in case C-252/21 Meta Platforms and Others (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social) v. Bundeskartellamt, interpreting the intersection of two of the most complex areas of European Union (EU) law – EU data protection law and competition law. The judgment answers the question of whether national competition authorities may assess compliance with the General Data Protection Regulation

---

<sup>1</sup> Ас. д-р Антица Генева, катедра „Международно право и право на ЕС“, ЮФ на УНСС, изследовател по проект № КП06-ДВ/6 от 17.12.2024 г. на УНСС, e-mail: antitsa.geneva@unwe.bg, България (Asst. Prof. Antitsa Geneva, „International and EU law“ Department, Law Faculty of the University of National and World Economy, researcher at project № КП06-ДВ/6 from 17.12.2024, e-mail: antitsa.geneva@unwe.bg, Bulgaria).

(GDPR or Regulation 2016/679 of the European Parliament and of the Council on the protection of individuals about the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC) in proceedings to establish potential abuses of a dominant market position under Article 102 of the Treaty of the Functioning of the EU (TFEU). The CJEU clarifies the roles of competition protection authorities and data protection authorities (DPAs), regarding the one-stop shop mechanism introduced by the General Data Protection Regulation. Central to the judicial reasoning is the principle of sincere cooperation (Article 4(3) TEU), which requires Member States and the Union to cooperate in a spirit of mutual respect in carrying out tasks deriving from the Treaties. By examining the principles of EU law, this analysis of Case C-252/21 underscores the significance of the decision in determining institutional powers, coordinating powers, and the importance of judicial review for the practical application of EU law. In this analysis, I also argue that the case demonstrates how the principles of subsidiarity and proportionality (Articles 5(3) and 5(4) TEU) help maintain the balance between the procedural autonomy of Member State institutions and the practical application of European Union law. I further argue that the decision serves as a genuine guidance on the application of the principle of sincere cooperation, outlining the steps involved in its application in specific cases where data protection and competition law intersect. The judgment also significantly impacts the European Data Protection Board's Position Paper on the Interplay between Data Protection and Competition Law (adopted on January 16, 2025), highlighting the importance of cooperation between competition authorities and data protection supervisory bodies when tackling related issues. The analysis also examines the areas where the position paper and the decision overlap. This examination does not address the specific effects of consent under Article 6(1)(a) GDPR, such as whether a dominant position affects free consent as mentioned in the referenced case. It focuses solely on the institutional and procedural frameworks of regulatory authority and inter-agency cooperation within EU law.

## KEY WORDS

*EU Court; competition law; personal data; institutional competences; sincere cooperation; subsidiarity; proportionality*

## Въведение

Макар и не толкова явна, пресечната точка между защитата на личните данни и правото на конкуренцията в дигиталния свят има все по-голямо значение, тъй като потребителските данни се превръщат както в ключов икономически актив, така и в потенциален източник на пазарна сила. Социалните платформи като Facebook и Instagram и компаниите, които стоят зад тях, разчитат в голяма степен на събирането и използването на лични данни. Те се събират за целите на таргетираната реклама, профилирането на потребителите и привличането на нови такива. Това поражда опасения не само относно лоялната конкуренция, но и относно личната неприкосновеност и правото на защита на личните данни на потребителите. Ето защо ефективният надзор на цифровите пазари изисква органите за защита на конкуренцията и органите за защита на личните данни да си сътрудничат като допълващи се и равнопоставени участници, когато това е наложително спрямо обстоятелствата по даден случай. Определянето на правилата на координация и съгласуване на действията между двата органа по защита на личните данни и на конкуренцията стават предмет на анализ от страна на Съда на Европейския съюз (СЕС). В центъра на развиващата се съдебна практика стои дело *C-252/21 Meta Platforms and Others (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social) v. Bundeskartellamt*<sup>2</sup>. Става въпрос за преюдициално запитване от Федералния върховен съд на Германия, което разглежда въпроса дали орган по защита на конкуренцията може да преценява спазването на Общия регламент относно защитата на данните (ОРЗЛД)<sup>3</sup> в рамките на разследване за злоупотреба с господстващо положение. В основата на спора е припокриването между правото на ЕС в областта на защита на личните данни, по-специално Общият регламент относно защитата на данните и правото на ЕС в областта на защита на конкурен-

<sup>2</sup> Judgment of 4 July 2023 in case C-252/21 *Meta Platforms and Others (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social) v. Bundeskartellamt*, ECLI:EU:C:2023:537

<sup>3</sup> Регламент 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО.

цията и особено предпоставките за прилагане на чл. 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).<sup>4</sup>

В мотивите си Съдът потвърждава, че органите по защита на конкуренцията (ОЗК) могат да се ангажират с анализ на разпоредбите на ОРЗЛД, за да установят потенциална злоупотребата с господстващо положение съгласно чл. 102 от ДФЕС. Въпреки това подобно ангажиране следва да бъде инцидентно и не трябва да подкопава компетентността и върховенството на органите по защита на личните данни (ОЗЛД) по отношение на тълкуването и прилагането на нормите относно тяхната защита. Съдът подчерта значението на механизма за обслужване на едно гише, залегнал в ОРЗЛД, който възлага отговорностите за трансгранично прилагане на защитата на личните данни на водещия надзорен орган<sup>5</sup>.

Като признава, че националните органи за защита на конкуренцията могат да оценяват спазването на правилата за защита на личните данни като част от анализа на потенциално антиконкурентно поведение, Съдът предотвратява възможността стандартите за защита на данните да служат като щит за доминиращите цифрови компании. В анализа на двете правни рамки той демонстрира съдебен метод, който зачита институционалната независимост, като същевременно поддържа правна

<sup>4</sup> Съгласно чл. 102 от ДФЕС: член 102 (предишен член 82 от ДЕО): „Забранена като несъвместима с вътрешния пазар е всяка злоупотреба от страна на едно или повече предприятия с господстващо положение в рамките на вътрешния пазар или в съществена част от него, доколкото тя може да повлияе върху търговията между държавите членки. Такава злоупотреба в частност може да се изразява в: а) пряко или косвено налагане на нелоялни покупни или продажни цени или на други несправедливи условия за търговия; б) ограничаване на производството, пазарите или технологичното развитие във вреда на потребителите; в) прилагане на различни условия по отношение на еквивалентни сделки с други търговски партньори, като по този начин ги поставя в сравнително по-неблагоприятно положение; г) поставяне на сключването на договори в зависимост от приемането на допълнителни задължения от другите страни, които по своя характер или в съответствие с търговската практика нямат връзка с предмета на тези договори“.

<sup>5</sup> Съгласно чл. 56 от ОРЗЛД, който разглежда компетентността на водещия надзорен орган: „Без да се засяга член 55, надзорният орган на основното място на установяване или на единственото място на установяване на администратора или обработващия лични данни е компетентен да действа като водещ надзорен орган за трансграничното обработване, извършвано от посочения администратор или обработващ лични данни в съответствие с процедурата по член 60“.

съгласуваност по отношение на ефективното прилагане на правото на ЕС. Освен това решението гарантира, че въпросите, свързани със защитата на личните данни, не се разглеждат изолирано, а се свързват и с икономическите реалности на господстващо положение на дигиталните платформи, които също биха могли да използват лични данни и следва да спазват законодателството в тази област.

Съдът разглежда принципа за лоялно сътрудничество, закрепен в чл. 4(3) от Договора за Европейския съюз<sup>6</sup> като основа за систематична координация между институциите натоварени със защита на личните данни и защита на конкуренцията. Решението създава своеобразно ръководство за прилагането на принципа на лоялно сътрудничество и очертава стъпките, свързани с неговото прилагане, когато правото за защита на данните и конкурентното право се пресичат. Всяка стъпка и нейното значение ще бъдат подробно разгледана в този анализ.

Решението отразява и значението на принципите на субсидиарност и пропорционалност като допълнителен контролен механизъм. Макар да не са изрично тълкувани от Съда в решението, те имат не по-малко важна роля за изясняване на сложната връзка и разпределението на правомощията на компетентните органи в областите на защита на личните данни и на конкуренцията, когато предмет на анализ са дигитални пазари. Заедно с принципа за лоялно сътрудничество те ръководят начина, по който органите на ЕС и националните органи си сътрудничат за прилагане на припокриващи се правни рамки. Значението на принципите на пропорционалност и субсидиарност нараства, когато става дума за дигитално регулиране, което съчетава правилата както на вътрешния пазар, така и на защитата на основни човешки права.

Отражението на решението в последвалото го становище на Европейския комитет по защита на данните (ЕКЗД) от началото на 2025 г., озаглавено „Становище относно взаимодействието между защитата на личните данни и правото на конкуренцията“<sup>7</sup>, доказва значимостта на

<sup>6</sup> Съгласно чл. 4 (3) от Договора за Европейския съюз: „По силата на принципа на лоялното сътрудничество Съюзът и държавите членки при пълно взаимно зачитане си съдействат при изпълнението на задачите, произтичащи от договорите“.

<sup>7</sup> European Data Protection Board, Position Paper on Interplay between data protection and competition law, adopted on 16 January 2025, [online] [https://www.edpb.europa.eu/system/files/2025-01/edpb\\_position-paper\\_20250116\\_interplay-between-data-protection-](https://www.edpb.europa.eu/system/files/2025-01/edpb_position-paper_20250116_interplay-between-data-protection-)

изведените от Съда изводи. Заедно решението и становището на ЕКЗД полагат основите на силен и структуриран институционален диалог.

В настоящия анализ се разглежда как Съдът на ЕС тълкува ролите и отговорностите на „органите за защита на личните данни“ (ОЗЛД) и „за защита на конкуренцията“ (ОЗК). Той гарантира тяхната институционална независимост в контекста на основните принципи на правота на ЕС. Освен това анализира правните и практическите последици от взаимозависимостта на тези органи, както и по-широките последици на тази връзка за институционалния баланс в ЕС. Направен е и сравнителен анализ между тълкуването на Съда в решението и посоченото по-горе становище на ЕКЗД, озаглавено „Становище относно взаимодействието между защитата на личните данни и правото на конкуренцията“ с цел да се подчертае ролята и значението на решението.

В анализа не се разглеждат специфичните последици от съгласието за обработка на лични данни в съответствие с чл. 6 (1) (а) от ОРЗЛД, включително дали в разглежданото дело господстващото положение на компанията ответник нарушава свободно даденото съгласие, както е обсъдено в решението. Фокусът е ограничен до институционалните и процедурните аспекти на регулаторните правомощия и междуведомствената координация съгласно правото на ЕС.

## I. Факти по случая

Решението на СЕС по дело C-252/21 е резултат от действия, предприети от Федералната служба за борба с картелите на Германия (Bundeskartellamt) срещу Meta Platforms (Meta), известна преди като Facebook<sup>8</sup>. Органът твърди, че Meta е злоупотребила с господстващото си пазарно положение, като е принуждавала потребителите да приемат

---

and-competition-law\_en.pdf (Access 03.07.2025).

<sup>8</sup> Meta Platforms, Inc. (преди Facebook, Inc.) е американска мултинационална технологична компания със седалище в Менло Парк, Калифорния. Тя е компанията майка на социалните мрежи Facebook, Instagram и WhatsApp и е водещ доставчик на онлайн реклама и дигитални комуникационни услуги. През октомври 2021 г. компанията се ребрандира под името „Meta“, за да отрази стратегическия си фокус върху изграждането на „метавселената“ – интегрирана виртуална среда, [online] <https://www.Meta.com/> [Access 10.07.2025].

условия за обработка на данни като условие за достъп до услугите на социалните мрежи. По-специално бизнес моделът на Meta разчита на генериране на приходи чрез персонализирана онлайн реклама чрез автоматизирано създаване на подробни потребителски профили. Тези профили се изграждат с помощта както на данните, които потребителите предоставят при регистрация на платформата, така и на допълнителната информация, събрана от тяхната активност във Facebook и други услуги в рамките на групата Meta, като Instagram и WhatsApp. Това включва проследяване на поведението на потребителите на платформите на Meta, уебсайтовете и приложенията на трети страни, наричани „данни извън Facebook“. Потребителите трябва да се съгласят с общите условия на Meta, за да получат достъп до платформата, включително с нейните политики за обработка на данни и бисквитки. Комбинирането на всички тези данни позволява на Meta да извлече подробна информация за предпочитанията и интересите на потребителите.

В рамките на анализа за наличие на злоупотреба с господстващо положение Bundeskartellamt оценява дали практиките за обработка на лични данни нарушават Общия регламент относно защитата на данните на Европейския съюз. Тя се фокусира върху дисбаланса между правата на компанията Meta и тези на потребителите и адекватността на съгласието на потребителите за обработка на личните данни, събрани от компанията. В тази връзка Службата започва производство срещу Meta Platforms, Meta Platforms Ireland и Facebook Deutschland. То завършва с Решение от 6 февруари 2019 г. на основание чл. 19, параграф 1 и чл. 32 от Закона срещу ограниченията на конкуренцията (GWB). С него по същество се забранява на дружествата да обвързват използването Facebook от частни потребители в Германия и обработката на данни, събирани извън платформата (данни извън Facebook), без изричното съгласие на потребителите въз основа на тогавашните общи условия. Освен това Meta е задължена да промени своите общи условия така, за да се посочва ясно, че такива данни няма да бъдат събирани, обединявани с Facebook профили или използвани без изричното съгласие на съответния потребител

и се уточнява, че такова съгласие не може да бъде условие за достъп до социалната мрежа<sup>9</sup>.

Първоначално Висшият регионален съд в Дюселдорф застава на страната на Meta, като спира изпълнението на решението и поставя под въпрос дали нарушение на правилата за защита на личните данни може да представлява нарушение на конкурентното право. След това Федералният съд обаче позволява изпълнението да продължи и потвърждава значението на съответствието с ОРЗЛД при установяването на злоупотребата. Поради правната неяснота относно границите на правомощията на ОЗК съдът в Дюселдорф изпраща преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз.

## II. Въпроси пред съда

Преюдициалното запитване повдигна три взаимосвързани правни въпроса, които са от основно значение за разделянето на регулаторните правомощия между институциите със специфична изключителна компетентност.

Първият цели да установи дали национален ОЗК може да оцени спазването на Общия регламент относно защитата на личните данни във връзка с предполагаема злоупотреба с господстващо положение по чл. 102 от ДФЕС, особено когато това влияе върху анализа на антиконкурентните последици от поведението на дигитална платформа. Вторият се свързва с това дали подобни решения на ОЗК са ограничени от механизма за обслужване на едно гише, въведен от ОРЗЛД (чл. 56 и 60). Той определя като водещ надзорния орган на държавата член, в която е установен администраторът. Въпросът се отнася до процедурните отношения между ОЗЛД и ОЗК, особено когато не е съществувало предварително решение на ОЗЛД във връзка с дейността на конкретната компания. В последния се пита дали ОЗК може да тълкува ОРЗЛД самостоятелно и дали такова тълкуване е в съответствие с ролите, възложени на ОЗЛД. Това важи особено за чл. 6 (1) (а) от

<sup>9</sup> Judgment of 4 July 2023 in case C-252/21 Meta Platforms and Others (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social) v. Bundeskartellamt, ECLI:EU:C:2023:537, параграф 29.

ОРЗЛД<sup>10</sup>, предвид основните права на потребителите съгласно чл. 7 и 8 от Хартата на основните права на ЕС<sup>11</sup>.

### III. Констатации на съда

Съдът потвърждава, че ОЗК могат да оценяват съответствието с ОРЗЛД, но само инцидентно. По-конкретно в решението се постановява, че ОЗК могат да преразглеждат дали дадено дружество спазва ОРЗЛД, но само когато такава оценка е от съществено значение за установяване на злоупотреба с господстващо положение съгласно чл. 102 от ДФЕС. Този преглед трябва да бъде инцидентен и второстепенен, без да отменя основните правомощия на органите за защита на данните и органите за защита на конкуренцията и не следва да изместват тези за защита на личните данни. Съдът изрично заявява, че:

Параграф 49: „Всъщност с оглед на различните цели, които се преследват с установените в областта на конкуренцията правила, в частност чл. 102 ДФЕС, от една страна, и предвидените в областта на защитата на личните данни съгласно ОРЗД, от друга, се налага изводът, че когато при констатирането на злоупотреба с господстващо положение установи наличие на нарушение на същия регламент, националният орган за защита на конкуренцията не замества надзорните органи. По-специално този национален орган за защита на конкуренцията нито наблюдава, нито осигурява прилагането на същия регламент за упоменатите в чл. 51, параграф 1 от Регламента цели, а именно да се защитят основните права и свободи на физическите лица във връзка с обработването и да се улесни свободното движение на личните данни в рамките на Съюза“.

Освен това Съдът допълнително потвърждава, че механизмът за сътрудничество по чл. 56 и 60 от ОРЗЛД се прилага само за ОЗЛД, но не и за ОЗК. По тази причина двата органа не са формално обвързани със

<sup>10</sup> Относно законосъобразността на обработването въз основа на съгласие.

<sup>11</sup> Charter of Fundamental Rights of the European Union [2012] OJ C326/391, чл. 7 постановява: „Всеки има право на зачитане на неговия личен и семеен живот, на неговото жилище и тайната на неговите съобщения“. Чл. 8 постановява: „Всеки има право на защита на неговите лични данни“.

задълженията за координация, наложени от ОРЗЛД. Независимо от това в съответствие с принципа за лоялно сътрудничество в чл. 5, параграф 3 от ДЕС, ОЗК са длъжни да се консултират с ОЗЛД, когато техните решения са свързани със значителни тълкувания на правото в областта на защитата на лични данни.

В тази връзка, в решението, параграф 42, ясно се посочва, че:

„залегналите в ОРЗД правила за сътрудничество не са адресирани до националните органи за защита на конкуренцията, а уреждат сътрудничеството между съответните национални надзорни органи и водещия надзорен орган, както и евентуално сътрудничеството на тези органи с Европейския комитет по защита на данните и Комисията (...)“.

Въпреки това като едновременно обвързващ двата органа (ОЗК и ОЗЛД) механизъм, Съдът разглежда принципа за лоялно сътрудничество в чл. 4, параграф 3 от ДЕС. В съответствие с него Съдът постановява, че когато национален орган по защита на конкуренцията извършва преценка относно съвместимостта на поведението на предприятие с Общия регламент за защита на данните, той следва да осъществява съгласувани действия с компетентния надзорен орган по защита на данните – включително с водещия надзорен орган в случаи на трансгранична обработка. Такова сътрудничество предполага взаимно зачитане на институционалната компетентност, с цел гарантиране на целите и ефективността на ОРЗЛД.<sup>12</sup> Според Съда подобен подход не само защитава автономията на секторните регулатори, но и предотвратява регулаторни конфликти, като осигурява съгласуваност в прилагането на правото на Съюза.

<sup>12</sup> Judgment of 4 July 2023 in case C-252/21 Meta Platforms and Others (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social), ECLI:EU:C:2023:537, § 54.

## IV. Правен анализ

### 1. Институционална рамка на ЕС под съдебен контрол – връзка между националните органи за защита на конкуренцията и ОРЗЛД

При анализа на господстващото положение на цифровите пазари решението изяснява потенциалните пресечни точки между защитата на лични данни и конкурентното право, както и ролите на съответните институции в ефективното прилагане на правото на ЕС. То разглежда как националните органи за защита на конкуренцията могат да вземат предвид спазването на Общия регламент относно защитата на данните, когато оценяват потенциални злоупотреби с господстващо положение на пазара. Съдът очертава как ОЗК и ОРЗЛД трябва да работят заедно, за да осигурят последователно прилагане на правилата за защита на личните данни във всички държави – членове. Освен това се засилва ролята на съдебния надзор при защитата на основните права, като се подчертава, че както защитата на личните данни, така и икономическото регулиране трябва да подлежат на ефективен правен контрол, за да се поддържа върховенството на закона и индивидуалните свободи.

Решението потвърждава, че ОЗК трябва да спазват тълкуванията и действията на водещите надзорни органи по защита на личните данни съгласно ОРЗЛД и да координират действията си в съответствие с член 4(3) от ДЕС – принципът на лоялно сътрудничество. Той изисква не просто пасивно съобразяване, а активно усилие за координиране на действията с оглед предотвратяване на институционални конфликти, противоречиви тълкувания и осигуряване на ефективност на правото на Съюза. Това изискване въплъщава модел на институционална самокоординация и оперативна самостоятелност. Той отразява по-широкия принцип на административен диалог и взаимно уважение между органите на държавите членки. Подобен подход гарантира, че различните регулаторни органи упражняват правомощията си по законен и целесъобразен начин, без да се нарушават ограниченията на специфичните им компетентности, установени в европейската правна уредба.

Сътрудничеството между регулаторните органи в съответствие с принципа за лоялно сътрудничество не може да се разглежда нито хоризонтално, нито вертикално. И двата органа действат в рамките на отделна институционална йерархия. Ефективността му се основава не на институционалната йерархия, а на задължителен за всички субекти на правото на ЕС принцип, който е и прагматично приложен в казуса от *Bundeskartellamt*. Тя се е координирала с германски и ирландски органи за защита на личните данни преди решението си, което Съдът потвърждава:

„*Bundeskartellamt*, изглежда, е изпълнила задълженията си за лоялно сътрудничество със съответните национални надзорни органи, както и с водещия надзорен орган“<sup>13</sup>.

Освен това Съдът уточнява, че когато съществуват неясноти относно обхвата на решение, постановено от орган по защита на личните данни, или когато същите или подобни фактически и правни въпроси се разглеждат паралелно от такъв орган, националният орган по конкуренция има задължение да се консултира с надзорния орган. Така се установява дали съществува риск от институционално припокриване или създаване на правно противоречие. Това задължение възниква и в ситуации, при които няма висящо производство или решение от страна на надзорните органи, но органът по конкуренция все пак подозира, че разглежданите условия не съответстват на нормите на ОРЗЛД. Целта на тази предварителна координация е да се изясни дали следва да се изчака становище или решение от страна на надзорния орган, преди компетентният орган по конкуренция да пристъпи към самостоятелна оценка. При отсъствие на възражение или при липса на отговор в разумен срок, органът по конкуренция може да продължи своето производство, при спазване на принципа на лоялно сътрудничество и без да нарушава компетентността на надзорния орган по защита на личните данни<sup>14</sup>.

<sup>13</sup> Judgment of 4 July 2023 in case C-252/21 *Meta Platforms and Others* (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social), ECLI:EU:C:2023:537, § 61.

<sup>14</sup> Judgment of 4 July 2023 in case C-252/21 *Meta Platforms and Others* (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social), ECLI:EU:C:2023:537, § 63.

Решението засяга процесуалната автономия единствено, за да гарантира ефективното прилагане на правото на ЕС (не повече) и по-специално за да поддържа лоялната търговия в рамките на вътрешния пазар и защитата на основните права на човека. Това всъщност са двете страни на една и съща монета – функционирането на ЕС с цел общо благополучие на всички европейски граждани. В тази връзка Съдът не изисква и не създава единни модели за координация, нито диктува институционални формати. Вместо това той утвърждава свободата на преценка на националните правоприлагащи органи за спазването на задълженията, свързани с ЕС, като например зачитането на разпоредбите на ОРЗЛД и сътрудничество в междусекторните оценки. Така, ако ОЗК и ОЗЛД на дадена държава членка работят отделно и нямат официална рамка за сътрудничество, задължението за консултации и сътрудничество остава обвързващо<sup>15</sup>.

Това тълкуване отразява принципа на процесуална автономия и позволява на държавите членки да установят ефективни и еквивалентни механизми за прилагане, при условие че те не противоречат на целите на правото на ЕС. Позицията на Съда на ЕС гарантира оперативна съвместимост, като същевременно избягва допълнителното хармонизиране на националните процедурни разпоредби. Същевременно преодолява и опасността от решаване на въпрос извън компетентността си и не се намесва в области на националните институционални структури.

Все пак би могло да се твърди, че Решението има косвен хармонизиращ ефект и в насърчаването от страна на СЕС на по-организирано интерсекторно сътрудничество между регулаторните органи. Това в никой случай не би могло да се тълкува като създаване на ново задължение за държавите членки и техните регулаторни органи за сътрудничество и координация. Съдът по-скоро изяснява на пределите на съществуващо и законоустановено от принципа за лоялно сътрудничество задължение. В този смисъл това тълкуване не би могло да се приеме, че то попада извън предоставената на Съда компетентност.

Нещо повече Съдът зачита институционалната специализация и изрично приоритизира ролята на надзорните органи по защита на лич-

<sup>15</sup> Judgment of 4 July 2023 in case C-252/21 *Meta Platforms and Others* (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social), ECLI:EU:C:2023:537, § 63 и 54.

ните данни при тълкуването и прилагането на разпоредбите на Общия регламент за защита на данните. Това се проявява в параграф 63<sup>16</sup> от Решението, където се потвърждава принципът на регулаторно върховенство на компетентния орган.

Съдът прилага балансиран подход при тълкуването на междусекторното взаимодействие между правните режими като допълнителен контролен механизъм. Той допуска националните органи по конкуренция да извършват оценка на съответствието с ОРЗЛД само доколкото тя е „необходима“ за установяване на нарушение по чл. 102 ДФЕС. Това ограничение, формулирано в параграф 47<sup>17</sup> от Решението, подчертава, че подобна преценка не може да замести официалното прилагане на ОРЗЛД от компетентните надзорни органи, нито да ограничи тяхната интерпретативна автономия.

---

<sup>16</sup> Judgment of 4 July 2023 in case C-252/21 *Meta Platforms and Others* (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social), ECLI:EU:C:2023:537, § 63. Съгласно § 63: „С оглед на това задължение за лоялно сътрудничество националният орган за защита на конкуренцията не може да дерогира решение на компетентния национален надзорен орган или на компетентния водещ надзорен орган относно тези или сходни общи условия. Когато има съмнения за обхвата на такова решение, когато посочените или сходни условия същевременно са предмет на разглеждане от тези органи или пък, когато при липсата на разследване или на решение на посочените органи счита, че съответните условия не са в съответствие с разпоредбите на ОРЗД, органът за защита на конкуренцията трябва да се консултира с тези надзорни органи и да потърси сътрудничество с тях, за да разсее съмненията си или да изясни дали следва да изчака приемането на решение от надзорните органи, преди сам да пристъпи към преценка. Ако те не възразят или не дадат отговор в разумен срок, националният орган за защита на конкуренцията може да продължи своето разследване“.

<sup>17</sup> Judgment of 4 July 2023 in case C-252/21 *Meta Platforms and Others* (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social), ECLI:EU:C:2023:537, § 42. Съгласно параграф § 42: „Важно е обаче да се отбележи, че залегналите в ОРЗД правила за сътрудничество не са адресирани до националните органи за защита на конкуренцията, а уреждат сътрудничеството между съответните национални надзорни органи и водещия надзорен орган, както и евентуално сътрудничеството на тези органи с Европейския комитет по защита на данните и Комисията“.

## 2. Принципи за лоялно сътрудничество, субсидиарност и пропорционалност като гаранция за институционална координация

Своеобразни контролни механизми за пределите на компетентността на институциите и на Съда са и принципите на субсидиарност (чл. 5(3) ДЕС) и пропорционалност на ЕС (чл. 5(4) ДЕС). Макар да не са обект на изрично тълкуване в решението по делото, те изпълняват важна нормативна функция като допълнителни механизми за осигуряване на институционален баланс и координация. Действат паралелно с принципа на лоялно сътрудничество (чл. 4(3) ДЕС), като ограничават риска от превишаване на правомощията на СЕС и насърчават зачитане на вътрешната правна и административна автономия на държавите членки.

Принципът на субсидиарност в този контекст гарантира, че намесата на Съюза – включително чрез тълкувателната дейност на Съда, следва да бъде ограничена до случаите, в които целите не могат да бъдат постигнати ефективно на национално равнище. В Решението по разглежданото дело принципът се проявява в отказа на Съда да създаде нов обвързващ механизъм за институционално взаимодействие между националните органи за защита на конкуренцията и надзорните органи по защита на личните данни. Вместо това се оставя на държавите членки свободата да прилагат различни форми на междуинституционална координация, при условие че са спазени основните принципи на правото на Съюза и се гарантира ефективното му и еднакво прилагане.

От своя страна принципът на пропорционалност гарантира, че прилагането на началото за лоялно сътрудничество не надхвърля необходимото за постигане на целите на правото на Съюза. С решението се изяснява, че това се изразява в ограничаването на обхвата на лоялното сътрудничество само до случаите, когато тълкуването на ОРЗЛД е „необходимо“ за прилагането на чл. 102 ДФЕС. Не се изисква систематично съгласуване между ОЗЛД и ОЗК във всички случаи на правна взаимовръзка между двете области. Съответно Съдът предоставя пространство за гъвкавост и позволява държавите членки сами да определят как междуинституционалното сътрудничество се организира и прилага в съответствие с техните вътрешноправни рамки.

Взети заедно трите принципа, на лоялно сътрудничество, субсидиарност и пропорционалност гарантират, че съдебният контрол се придържа към основната си тълкувателна роля. По този начин не се създават нови процесуални задължения и междуинституционални зависимости. Внимателно балансираният подход на СЕС предотвратява прекомерната намеса на съдебната власт и гарантира, че правната съгласуваност не се постига за сметка на институционалното многообразие в рамките на Съюза.

Решението подчертава способността на СЕС да предлага институционални насоки, когато законодателството на ЕС като ОРЗЛД създава сложни взаимозависимости (например между органите за защита на конкуренцията и органите за защита на данните). Нормативно само законодателят на ЕС може да създава права и задължения под формата на правни норми (включително за сътрудничество между държавите членки и техните институции) и да установява единни регулаторни рамки. Следователно СЕС не може да наложи реформи или да създаде нови задължения. Ролята на СЕС се ограничава до тълкуване и поддържане на системна съгласуваност, а не до създаване на нови институционални рамки. Гаранция за това са принципите на субсидиарност и пропорционалност, които играят ключова роля в оформянето на балансирана и функционална система на институционално сътрудничество в рамките на ЕС, и към които Съдът безусловно се придържа.

### 3. Зачитане на институционалната рамка и изключителните компетенции

Съдът на ЕС потвърждава, че ОРЗЛД създава специализиран регулаторен режим, като възлага основни правоприлагащи роли на ОЗЛД: „Надзорните органи... имат различни функции и преследват свои собствени цели и задачи“<sup>18</sup>. Като допуска съдебен контрол само в рамките на изключителната компетентност на съответните органи (ОЗЛД и ОЗК), Съдът набляга на функционалното допълване, а не на дублирането на правомощия.

<sup>18</sup> Judgment of 4 July 2023 in case C-252/21 *Meta Platforms and Others* (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social), ECLI:EU:C:2023:537, § 44.

Освен това, както беше коментирано, Съдът изрично постановява, че механизмът на обслужване на едно гише, предвиден в Общия регламент за защита на личните данни, не се прилага спрямо националните органи по конкуренция. Така се запазва процесуалната автономия на държавите членки при определянето на начина на координирането на действията на техните компетентни органи в случаи на нормативно припокриване. Признава се институционалният плурализъм в рамките на Европейския съюз и се допуска национална преценка, доколкото тя не застрашава ефективността на правото на Съюза.

Параграфи 56 и 57 от Решението установяват структуриран контролен списък, който националните органи за защита на конкуренцията трябва да спазват, когато оценяват съответствието с ОРЗЛД в контекста на разследване за злоупотреба с господстващо положение. Това предоставя поетапен анализ и контролен списък, който да насочи органите за защита на конкуренцията за условията за прилагане на принципа на лоялно сътрудничество.

В рамките на този контролен списък, своеобразен „наръчник“ за прилагане на принципа за лоялно сътрудничество, като първа стъпка би могла да се определи проверката дали въпросите, свързани с ОРЗЛД, вече са решени. В тази връзка в параграф 56 от решението е посочено, че ОЗК:

„трябва да провери дали това поведение или сходно поведение вече е било предмет на решение на компетентния национален надзорен орган или на водещия надзорен орган или пък на Съда. Ако е така, националният орган за защита на конкуренцията не може да дерогира това решение, но същевременно има свободата да направи собствените си изводи от гледна точка на прилагането на правото на конкуренция..“ (параграф 56).

Втората стъпка е залегнала в параграф 57, който изисква, когато ОЗК „има съмнения относно обхвата на оценката.. или когато поведението е едновременно обект на проверка от тези органи...“, да се свърже със съответния ОЗЛД и „трябва да се консултира с тези органи и да потърси сътрудничество с тях, за да разсее съмненията си или да изясни (...).“ (параграф 57).

Като трета стъпка би могла да се тълкува необходимостта да се изчака или да се продължи въз основа на отговора на ОЗЛД или липсата на такъв в определен срок. Да предположим, че ОЗЛД не отговори разумно или не повдигне възражения. В този случай ОЗК може да продължи оценката си (както е по-подробно описано в параграф 59). Това условие гарантира, че прилагането на правилата в областта на конкуренцията може да продължи без забавяне или превишаване на правомощия, но само когато регулаторните органи за защита на данните са имали възможност да заявят или упражнят първичните си правомощия.

Прилагането на стъпките от контролния списък обаче не следва да става неограничено. Съдът потвърждава инцидентния характер на потенциален анализ на правилата за защита на личните данни от ОЗК. В тази връзка се посочва, че националните органи за защита на конкуренцията могат да вземат предвид съответствието с ОРЗЛД при оценката на злоупотребата с господстващо положение, когато е необходимо за установяване на нарушение на правото на конкуренцията и в този случай: „трябва да се приеме, че когато национален орган за защита на конкуренцията установи нарушение на [ОРЗЛД]... националният орган за защита на конкуренцията не замества надзорните органи“<sup>19</sup>.

Съдът потвърждава отново, макар че ОЗК да могат да вземат предвид спазването на ОРЗЛД при анализа на конкурентно поведение, те трябва да го правят в рамките на ясно определена правна и институционална структура, която зачита различните компетенции на органите за защита на данните.

Така Съдът запазва разделението на институционалните роли, като същевременно позволява инцидентен контрол върху спазването на ОРЗЛД в контекста на конкуренцията. Този подход предоставя балансиран модел на действие на националните органи за защита на конкуренцията, в случаите, когато се налага да разглеждат спазването на ОРЗЛД в контекста на оценката на потенциални злоупотреби с господстващо положение съгласно чл. 102 от ДФЕС. Съдът допълнително пояснява, че:

„при разглеждането на злоупотреба с господстващо положение, извършена от предприятие на определен пазар, може да

<sup>19</sup> Judgment of 4 July 2023 in case C-252/21 Meta Platforms and Others (Conditions Générales d'Utilisation d'un Réseau Social), ECLI:EU:C:2023:537, § 49.

се окаже необходимо органът за защита на конкуренцията на съответната държава членка да провери и дали поведението на това предприятие е в съответствие с правила, различни от правилата в областта на правото на конкуренция, като предвидените от ОРЗД правила относно защитата на личните данни“.

Тълкуването на Съда утвърждава взаимозависимостта между защитата на данните и правото на конкуренция, от една страна, и съответните надзорни органи, от друга в контекста на цифровите пазари, особено когато контролът върху личните данни може да е свързан с пазарна мощ на тези пазари. Академичният консенсус все по-често подчертава, че личните данни играят ключова роля за установяването на пазарна мощ и че ефективният надзор на цифровите пазари изисква органите за защита на конкуренцията и органите за защита на личните данни да си сътрудничат като допълващи се и равнопоставени участници, когато това е наложително спрямо обстоятелствата по даден случай<sup>20</sup>.

В тълкуването си Съдът отчита особеностите на дигиталната среда, като изрично посочва, че в цифровата икономика достъпът до лични данни и обработката им не само са от значение за неприкосновеността на личния живот, но и са „важен параметър на конкуренцията“<sup>21</sup>. Ето защо Съдът смята, че изключването на съображенията за защита на данните от анализа на антиконкурентни последици „би било в разрез с действителността на това икономическо развитие и би могло да накърни ефективността на правото на конкуренция в рамките на Съюза“<sup>22</sup>.

<sup>20</sup> Вж. Европейски съвет по защита на данните (European Data Protection Board): European Data Protection Board: „Position paper on interplay between data protection and competition law“, [online] <https://edpb.europa.eu> [access 10.07.2025 г.] и OECD. The intersection between competition and data privacy. *OECD Roundtables on Competition Policy Papers*, 310 (2024), [online] <https://doi.org/10.1787/0dd065a3-en> [access 02.07.2025]; I. Graef. Meta platforms: How the CJEU leaves competition and data protection authorities with an assignment. *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, 30, 3, (2023), p. 325 – 334, [online] <https://doi.org/10.1177/1023263X231205836>, [access 02.07.2025]. Виж също: B. Kira, V. Sinha, and S. Srinivasan. Regulating digital ecosystems: bridging the gap between competition policy and data protection. *Industrial and Corporate Change*, 30, 5 (2021), pp. 1337 – 1360, [online] <https://doi.org/10.1093/icc/dtab053> [access 02.07.2025].

<sup>21</sup> Съд на ЕС, дело C-252/21 § 51.

<sup>22</sup> Съд на ЕС, дело C-252/21 § 51.

Структурираният и балансиран подход на Съда осигурява правна сигурност за бизнеса, като предотвратява противоречия, произтичащи от констатациите на различни регулаторни органи, и зачита институционалното разделение на властите. По отношение на последното Съдът подкрепя институционалната автономия, като потвърждава, че тълкуването и прилагането на ОРЗЛС остават от изключителната компетентност на органите за защита на данните. Същевременно се насърчава последователното прилагане на правото на ЕС и принципа на лоялното сътрудничество на цифровите пазари, където обработката на лични данни играе централна роля както в динамиката на неприкосновеността на личния живот, така и в конкуренцията. Чрез включването на тези процедурни гаранции в своите разсъждения Съдът е установил практически модел за регулаторна координация, който запазва както ефективността, така и автономността на съответните правни рамки. Неговият правен фундамент е принцип за лоялно сътрудничество, заложен в чл. 4, параграф 3 от ДФЕС, а спомагателните механизми за гарантиране на институционалната независимост са принципите за субсидиарност и пропорционалност.

## V. Значение на решението

Анализираното решение е ключово по отношение на границите на институционалната компетентност, а един от най-ясните и съдържателни изрази на неговото влияние се открива в следващото решение становище на Европейския комитет по защита на данните (ЕКЗД), озаглавен „Становище относно взаимодействието между правото за защита на данните и конкурентното право“.<sup>23</sup>

Становището е публикувано на 16 януари 2025 г., повече от година след Решението, и съдържа множество препратки към него. По-специално в уводния параграф 1 ЕКЗД заявява, че:

„от решението по делото *Meta* срещу *Bundeskartellamt* е ясно, че целите за регулиране на защитата на данните и кон-

<sup>23</sup> European Data Protection Board, Position Paper on the Interplay between Data Protection and Competition Law, [online] [https://www.edpb.europa.eu/system/files/2025-01/edpb\\_position-paper\\_20250116\\_interplay-between-data-protection-and-competition-law\\_en.pdf](https://www.edpb.europa.eu/system/files/2025-01/edpb_position-paper_20250116_interplay-between-data-protection-and-competition-law_en.pdf) [Access 03.07.2025].

куренията не винаги могат да бъдат преследвани изолирано. Вместо това регулаторните органи може да се нуждаят от сътрудничество и координиране, за да проучат синергиите и да участват в съгласувани, ефективни и допълващи се дейности по прилагане. Такова сътрудничество може да е от полза за физически лица, корпорации и други организации: то позволява на различните регулаторни органи да защитават физическите лица в ЕС по най-ефективния и ефикасен начин и осигурява последователно тълкуване и прилагане на правни норми“.

То ясно сигнализира, че неговите тълкувателни и процедурни препоръки са повлияни от мотивите на Съда.

В параграф 14 ЕКЗД допълнително потвърждава, че:

„Решението на Съда на ЕС създава важен стимул за органите да рационализират сътрудничеството си и да се споразумеят за практически начини за консултации помежду си“.

Тези препратки показват, че решението на Съда на ЕС по делото *C-252/21* не е просто убедително аргументирано, а се е превърнало в авторитетен ориентир за очертаване на компетентността на органите за защита на лични данни и на конкуренцията в ЕС. Подчертава се, че органите за защита на личните данни и на конкуренцията трябва да действат в рамките на добре определени правомощия, като зачитат институционалния баланс и границите на своите компетенции. Фрази като **„както е изяснено от Съда на ЕС“** демонстрират, че ЕКЗД също не излиза от рамките на своята компетентност и приема и прилага, а не създава, нови правни стандарти въз основа на решението на Съда.

Становището на ЕКЗД и решението на Съда на ЕС по дело *C-252/21* разкриват съществено съвпадение както в доктринален, така и в практически план. Съдът пояснява, че националните органи за защита на конкуренцията следва да тълкуват Общия регламент за защита на личните данни само когато това е от съществено значение за оценката на злоупотребата с господстващо положение съгласно чл. 102 от ДФЕС. Това ограничение е потвърдено в становището на ЕКЗД, в което се посочва, че органите за защита на личните данни имат единствено правомощието да тълкуват и прилагат Общия регламент за защита на данните

независимо, без аналогично прилагане на принципите на Общия регламент към ОЗК.

В параграф 49 от Решението се посочва, че органите за защита на конкуренцията не са заместители на надзорните органи. В параграф 40 се пояснява, че механизмът за обслужване на едно гише заложен в Общия регламент е ограничен само до ОЗЛД и не е приложим по аналогия към ОЗК. Този принцип е отразен и в становището на ЕКЗД, по-специално в параграфи 21 и 27. Подчертава се значението на институционалното разделение и границите на компетенциите, а в параграф 13 се чете:

„оценките на органите по конкуренцията относно съответствието (...) с Общия регламент за целите на член 102 от ДФЕС не могат да заместят оценката на компетентния орган за защита на данните (ОЗД)“, като в същия параграф се продължава, че „принципът на лоялно сътрудничество, залегнал в член 4(3) от ДЕС, предполага, че в регулаторните области, обхванати от правото на ЕС, Европейският съюз и държавите членки, включително техните административни органи, трябва при пълно взаимно уважение да си съдействат взаимно при изпълнението на задачите си, произтичащи от Договорите“.

Принципът на лоялно сътрудничество заема централно място както в решението на Съда на ЕС по дело C-252/21, така и в становището на ЕКЗД формирайки конституционна основа за структуриран институционален диалог. То възпроизвежда този принцип в параграф 21:

„дори минимално ниво на формализирано сътрудничество позволява на органите да си сътрудничат чрез контакт по конкретни въпроси. При определени обстоятелства може да има случаи, в които тези органи са задължени да си сътрудничат поради принципа на лоялно сътрудничество“.

Тези съвпадащи позиции потвърждават, че ефективното регулиране в цифровия свят зависи от институционалната координация.

ЕКЗД отбелязва допълнително в параграф 19, че „с развитието на законодателството и съдебната практика в двете правни области, необходимостта от сътрудничество между съответните компетентни органи може дори да се увеличи“. Това отразява разбиране, че с нарастването на

цифровите пазари и усложняването на управлението на данните връзката между институционалните участници трябва да се задълбочи отвъд простото съвместно съществуване. Тъй като законите и разпоредбите продължават да се развиват, границата между защитата на данните и пазарната сила се размива. В тази среда сътрудничеството между институциите е от изключителна важност.

Становището от 2025 г. представя всеобхватна и ориентирана към бъдещето рамка, която подчертава необходимостта от координиране на законите за защита на данните и конкуренцията, за да се справят с основните реалности на цифровата икономика. Първият сигнал за тази необходимост обаче подава СЕС. Затвърждаването от Съда на виждането, че достъпът до данни и обработката им са от основно значение за пазарното поведение на компаниите и автономността на потребителите, създава предпоставки за интересекторен анализ и координация. Това пресичане на правни области е от съществено значение и не е случайно. Задача на органите за защита на конкуренцията е да оценят как злоупотребата или прекомерната употреба на данни може да засили господството на пазара, а на органите за защита на данните е да са наясно как монополните практики могат да компрометират съгласието, контрола и справедливостта.

В контекста на цифровите пазари ефективността на правото на ЕС може да бъде гарантирана чрез координиран и съгласуван модел на правоприлагане от отговорните институции на държавите членки. Както ЕКЗД правилно отбелязва, насърчаването на синергиите между органите не само е от полза за отделните носители на права, но и насърчава правната сигурност за предприятията, опериращи в целия Съюз. По-широкото значение е, че институционалните конструкции вече не са устойчиви. На тяхно място ЕС трябва да се развие регулаторна архитектура, основана на взаимно признаване, процедурна интеграция и споделени конституционни ценности – главните, сред които са защитата на основните права и запазването на отворени, конкурентни пазари в рамките на големия европейски вътрешен пазар.

## VI. Заключение

Решението по дело C-252/21 дава „зелена светлина“ на органите за защита на конкуренцията да включат анализа на спазването на разпоредбите на ОРЗЛД при оценката на злоупотребата с господстващо положение само когато това е необходимо за анализа на антиконкурентните последици. Ако органите по защита на конкуренцията си сътрудничат тясно с регулаторните органи за защита на данните, за да поддържат правна съгласуваност и институционална цялост, тази двойна рамка гарантира неприкосновеност на личния живот, правилата на конкуренцията и последователно прилагане на правото на ЕС.

Решението илюстрира съзнателното усилие на Съда на ЕС да балансира внимателно връзките между правната специализация на административните органи на държавите членки и необходимостта от регулаторна съгласуваност в различните сектори. Съдът признава, че националните органи за защита на конкуренцията могат да оценяват спазването на правилата за защита на личните данни като част от анализа на потенциално антиконкурентно поведение. Той предотвратява възможността стандартите за защита на данните да служат като щит за доминиращите цифрови компании, които могат да участват в експлоататорски практики по отношение на своите потребители. Едновременно с това решение се поддържа институционална яснота. Изяснява се, че решенията за защита на данните попадат под правомощията на надзорните органи с изключителна компетентност в тази област. Съдът насърчава взаимното уважение между институциите, процедурната координация, основана на принципа на ЕС за лоялно сътрудничество. Той осигурява съгласуваност между националните органи, които действат в различни правни режими.

Наред с това се илюстрира как други принципи на правото на ЕС, като субсидиарността и пропорционалността, могат също да функционират като динамични ограничения и контролни механизми и да оформят границите на междуинституционалната намеса. Принципът на субсидиарност защитава процесуалната автономия на държавите членки при изграждането на техните координационни структури, а този на

пропорционалността от своя страна гарантира, че всяка намеса се ограничава само до необходимото за постигане на целите на ЕС.

Прилагането на тези начала утвърждава балансиран модел на институционална координация, който съчетава институционално многообразие с единство и ефективност в прилагането на правото на Съюза. Заедно принципите на правото на ЕС изграждат конституционна архитектура, която позволява прилагане на правото на ЕС, без да се компрометират институционалната легитимност и правната последователност.

В условията на нарастващо регулаторно преплитане (особено в управлението на цифровите пазари) решението по дело *C-252/21* предлага пример за съдебна съдържаност и конструктивен институционализъм. То подчертава ролята на Съда не като централизиращ фактор, а като гарант за функционалното равновесие в многостепенната система на ЕС

Ключова роля в утвърждаването на балансиран подход и правна последователност е и своеобразният „контролен списък“, който СЕС развива в решението и отражението на изведените от Съда изводи в последвалото решение становище на ЕКЗД. Становището на ЕКЗД от 2025 г. играе ключова роля в прилагането на правните стандарти, установени с решението на Съда. Този пряк институционален отговор на съдебното решение се превръща в практическо ръководство за регулаторните органи. Чрез се укрепва разбирането на Съда за координирано и ориентирано към правата регулиране в дигиталната среда. По този начин се гарантира, че съдебните нововъведения не остават затворени в съдебната зала, а оказват пряко въздействие върху административната практика в сложния регулаторен пейзаж на Европейския съюз.

До колко тази междуинституционална координация се осъществява съобразно тълкуването на Съда и на ЕКЗД е обект на последващи анализи и научни изследвания.

## Цитирана библиография

Graef, I. Meta Platforms: How the CJEU Leaves Competition and Data Protection Authorities with an Assignment. *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, 30, 3 (2023), 325, [online] <https://doi.org/10.1177/1023263X231205836> [Access 2.07.2025], pp. 325 – 334.

Kira, B., Sinha, V. and Srinivasan, S. Regulating digital ecosystems: bridging the gap between competition policy and data protection. *Industrial and Corporate Change*, 30, 5 (2021), pp. 1337 – 1360, [online] <https://doi.org/10.1093/icc/dtab053> [Access 02.07.2025].

Meta Platforms Inc. *About Meta* (Meta, 2021), [online] <https://www.Meta.com/> [Access 10.07.2025].

OECD. The Intersection Between Competition and Data Privacy. *OECD Roundtables on Competition Policy Papers*, 310 (2024), OECD Publishing, Paris, [online] <https://doi.org/10.1787/0dd065a3-en> [Access 02.07.2025].